Set sammen med de allerfleste andre samfund i verden i dag er Danmark er frit samfund, dvs, et af de få samfund hvor frihedsgoderne både er sikret og til stede i virkeligheden.
Der er en mere udstrakt pressefrihed her end ellers i verden, ytringer kan forekomme uden særlige repressalier kan forventes, folk flest kan tilrettelægge deres tilværelse i en tryggere tillid til at deres ønsker og forventninger kan opfyldes, end de fleste andre kan. Men friheden er forholdsvis.
For stadig flere er imidlertid arbejdspladsen et sted hvor friheden til at indrette sig ikke eksisterer. Det er selvfølge af at stadig flere er blevet arbejdere eller - og især - funktionærer. Her er man underkastet strenge regler for optræden, brutale normer, hård arbejdsdisciplin og måske først og sidst et hidsigt tempo, som vanskeliggør følelsen af betydning og selvtilfredsstillelse gennem arbejdet. De krav der stilles i arbejdet er stigende og går ofte hårdt ud over helbredet.
Arbejdsstresset rammer arbejderne ved samlebåndet hårdest, mens det er virksomhedens krav om funktionærens ubetingede loyalitet der straffer ham på ære, liv og velfærd.
I dette nutidige arbejdsliv ligger et utåleligt indgreb i den enkeltes frihed, dvs. ret til at tilrettelægge sin dag og sit liv uden at være forpligtet over for umenneskelige faktorer.
Ved udviklingen af det stadig mere uigennemsigtige samfund i industriens nuværende fase blir den enkelte stadig mere afhængig af bistand af specialister. Mennesket blir mere og mere henvist til "vejledere" og "rådgivere" for at klare en ganske almindelig tilværelse. En stadig voksende skare af bistandsydere overtager mere og mere af hvermands tilværelse og angiver dens rammer, idet ansvaret overdrages og dermed forflygtiges.
Med ansvaret forsvinder også friheden.
På samme måde er det politiske liv i voksende grad afhængigt af eksperter, politikerne må i stadig højere grad være professionelle og kommer derved til at stå i et modsætningsforhold til de vælgere hvis repræsentanter de skulle være, hvorved de også til skade for folkestyret blir udsat for befolkningens luner, og det politiske liv mere og mere korrumperes i erhvervslivets lignelse af smartness, reklame, fiduser og modeluner.
Dermed blir parlamentets indflydelse mindre og mindre, idet det i grunden uværdige teater nøder andre kræfter til at overtage ledelsen af samfundet.

Disse kræfter udgøres af 1) storkapitalen, især de multinationale selskaber, 2) det nationale og overnationale (EF) byrokrati og 3) organisationslederne. Disse indgår ofte alliancer, og da pressen og nyhedsformidlingen i videste forstand styres af de samme kræfter, får befolkningen kun de oplysninger det passer magthaverne. Mangel på den fulde og hele sandhed i nyhedsformidlingen gør friheden illusorisk. Det samme gælder i enhver form for oplysning, og i manglen på oplysning ligger den egentlige ufrihed. Det er umuligt at tage stilling og ansvar uden at beherske de oplysninger og den problematik der er forudsat.

Menneskets frigørelse er derfor i egentligste forstand et spørgsmål om kulturpolitik, idet bevidstgørelsen over for de tilgrundliggende modsigelser i det moderne samfund skulle fremkalde viljen til at ændre dette samfund.

Erfaringerne fra de østeuropæiske samfund der gennem en eller flere menneskealdre har været styret efter marxistiske retningslinier siger ganske klart at en overgang til en socialistisk økonomi ikke alene skaber forhold der overvinder arbejdslivets hårde vilkår, frigør fra ekspertvældet og indfører ægte demokrati og skaber den fulde ytringsfrihed. Forholdene i Østeuropa er i disse henseender endda værre end i Vesteuropa, særligt da Norden.

Det understreger meget stærkt nødvendigheden af at socialister lægger frem programmer for menneskets frigørelse, uden at man af den grund bør forfalde til at tro at dette mål nås ved en kulturel frigørelse alene. Det er som bekendt ikke nok at filosofere, filosofien må benyttes til at forandre verden.

For at kunne være fri og kunne tilrettelægge sin tilværelse må man kunne beherske sin tilværelse, føle sig hjemme i sit miljø og i sin omverden og være i besiddelse af så mange ressourcer at man (i nødsfald) kan tage stilling til og dermed ansvar for sit liv uden at være henvist til andre.

Selv om dette mål rent faktisk ikke kan nås af nogen, kan man opnå så megen viden og indsigt at man kan kigge eksperterne over skulderen, samtale med dem på en mere lige måde, og bevare sit omdømme så uskadt at man bevarer sin mulighed for at træffe valg.

Der må af det offentlige skabes muligheder for at alle kan dygtiggøre sig gennem hele livet. I første række dygtiggøre sig på sprogbeherskelsens område, siden på samfundsforståelsens.

Disse muligheder må starte i førskolealderen, hvor den sproglige stimulering må have

en høj prioritet; siden bestemme væsentlige dele af skolens arbejde, udgøre en del også af ungdommens faglige uddannelse, og både som direkte indlæring og som debat betydningsfulde i voksentilværelsen.
Derfor må pressen frigøres fra de anonyme kræfters kvælertag og underlægges en demokratisk beslutning svarende til Radio- TV og bibliotekerne, hvis styre dog må demokratiseres væsentligt.
Men friheden kommer ikke alene ved en intellektuel frigørelse; også følelsesmæssigt må udviklingsmulighederne være til stede i et sådant omfang at målet kan nås. Dette anbringer kunst, musik, litteratur, drama, dans, samtale og idræt centralt i frigørelsens filosofi. Skellene må nedbrydes og kun personlige faktorer afgøre ens forhold til disse medier for oplevelse. Gennem en lovgivning der lægger ansvaret for dette ud i boligkvartererne og sikrer midler til dem der vil benytte sig heraf vil man kunne tage luven fra den platte industrifremstillede underholdning og sætte vind i sejlene for den egentlige frigørende kommunikation.
Ved og med en sådan åndelig frigørelse vækkes indsigten i sociale og arbejdsmæssige misforhold, fagbevægelsen blir en rigtig bevægelse og reformer på arbejdspladserne gennemtvinges, til sikring af friheden.
Socialistisk Folkeparti må i det nære vække forståelse for at friheden er truet og vække til kamp for en erobring af arbejderklassens og den enkeltes frihed og beherskelse af tilværelsen.

Søren Sørensen.